

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 204/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. H., L., zastúpeného advokátkou JUDr. S. K., L., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 65/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2012 doručená sťažnosť Ing. P. H., L. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 65/2008, ktorou žiadal vydať nález:

„1. Ústavný súd vyhovuje v celom rozsahu podanej sťažnosti a vyslovuje, že postupom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi v trestnom konaní pod č. 3 T 65/2008 bolo porušené základné ústavné právo sťažovateľa Ing. P. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a preto Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi konať a prerokovať vec vedenú pod č. 3 T 65/2008 bez zbytočných prieťahov.

2. Ústavný súd súčasne priznáva sťažovateľovi Ing. P. H. finančné zadostučinenie v celkovej výške 10 000,- Eur (slovom: desaťtisíc eur), ktoré je povinný porušovateľ jeho základného ústavného práva - Okresný súd v Spišskej Novej Vsi, vyplatiť mu naraz v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci podanej sťažnosti a to poštovou zloženkou na adresu jeho trvalého bydliska.

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia, ktoré budú z jeho strany vyčíslené v lehote do 3 dní odo dňa prevzatia výzvy z Ústavného súdu SR.

4. Sťažovateľ žiada súčasne o nahradenie jeho mena a priezviska iniciálkami v nálezoch a uzneseniach ústavného súdu publikovaných na Web – stránke ústavného súdu a v Zbierke náleзов a uznesení Ústavného súdu SR a to nasledovne: Ing. P. H., bytom L., právne zast. advokátkou JUDr. S. K., bytom L.“

Ako vyplýva z podanej sťažnosti a obsahu spisu sp. zn. 3 T 65/2008 okresného súdu, ktorý si ústavný súd pripojil pre účely rozhodovania o podanej sťažnosti, okresnému súdu bola 7. mája 2008 doručená Okresnou prokuratúrou S. (ďalej len „okresná prokuratúra“) obžaloba na sťažovateľa z dôvodu, že v dobe od decembra 2004 do 13. apríla 2006 v L. v priestoroch spoločnosti V., s. r. o., (ďalej len „poškodený“), ako vedúci predaja náhradných dielov a autopríslušenstva a zároveň hmotne zodpovedná osoba za objednávanie, príjem, výdaj náhradných dielov a autopríslušenstva... a za sklad náhradných dielov v príjmových dokladoch úmyselne ponížoval množstvo prijatého tovaru, navyšoval obstarávaciu cenu tovaru, ktorý zaevidoval, a nezaevidované kusy tovaru

a neevidovaný olej si prisvojoval a nakladal s ním vo svoj prospech, čím takto spoločnosti V., s. r. o., L., spôsobil škodu najmenej 128 038,44 Sk, teda si prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobil tak na cudzom majetku väčšiu škodu, čím spáchal prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Okresný súd 8. októbra 2008 vydal trestný rozkaz č. k. 3 T 65/2008-618, proti ktorému 20. októbra 2008 podal sťažovateľ odpor. Vo veci okresný súd nariadil následne na 16. január 2009 hlavné pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľ nedostavil a jeho obhajkyňa sa ospravedlnila z dôvodu hospitalizácie, ktorú aj okresnému súdu preukázala. Potom, ako sťažovateľ okresnému súdu 11. februára 2009 oznámil, že sa bude obhajovať sám, nariadil okresný súd hlavné pojednávanie na 24. marec 2009. Tohto hlavného pojednávania sa sťažovateľ nezúčastnil, svoju neúčast' dodatočne ospravedlnil tým, že predvolanie na hlavné pojednávanie prevzal až 2. apríla 2009. Okresný súd následne nariadil hlavné pojednávania na 17. apríl 2009, 10. júl 2009, 25. september 2009, 6. november 2009, na ktorých sa sťažovateľ a jeho obhajkyňa zúčastnili a bol na nich vypočutý sťažovateľ a svedkovia. Hlavné pojednávania boli odročované pre účely doplnenia dokazovania výsluchom predvolaných svedkov, ktorí sa priebežne z neúčasti na hlavných pojednávaniach ospravedlňovali. Sťažovateľ a jeho obhajkyňa sa zúčastnili aj ďalšieho nariadeného hlavného pojednávania 15. januára 2010, ktoré bolo odročené pre účely pribratia znalca z odboru ekonomiky.

Ďalší priebeh konania bol takýto:

- 27. júla 2010 vyzval okresný súd sťažovateľa, aby oznámil, či si s ohľadom na skutočnosť, že jeho obhajkyňa bol pozastavený výkon advokácie, zvolí nového obhajcu alebo či sa bude obhajovať sám (sťažovateľ doručil okresnému súdu odpoveď na výzvu, v zmysle ktorej uviedol, že sa bude obhajovať sám 23. augusta 2010);
- 21. septembra 2010 bolo vydané okresným súdom uznesenie o pribratí súdneho znalca Ing. D. P. (ďalej len „znalec“), ktorej úlohou bolo porovnať doklady z účtovníctva poškodeného a vyčíslenie škody, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1. októbra 2010; znalecký posudok bolo znalkyni uložené predložiť okresnému súdu do 30 dní;
- 4. októbra 2010 bol spis odoslaný znalkyni;
- 12. januára 2011 poslal sťažovateľ list ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), v ktorom poukazoval na to, že celý proces proti nemu je vykonštruovaný a má obavu o spravodlivosť rozhodnutia, prílohou listu bolo aj viacero

písomností týkajúcich sa prevažne pracovnoprávneho vzťahu sťažovateľa k poškodenému (Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky listom č. 15969/2011-61/D/11 z 23. marca 2011 sťažovateľovi oznámilo, že jeho podanie odstúpilo okresnému súdu ako súčasť obhajoby sťažovateľa – v spise okresného súdu je podanie sťažovateľa založené na č. 1. 700 – 716;

- 21. marca 2011 okresný súd požiadal znalkyňu, aby oznámila, z akého dôvodu posudok ešte nebol vyhotovený; znalkyňa doručila okresnému súdu odpoveď na výzvu 29. marca 2011, z ktorej vyplýva, že lehotu na vypracovanie znaleckého posudku nemohla dodržať, pretože má rozpracovaných viacero posudkov, avšak predpokladá, že znalecký posudok doručí okresnému súdu do mája 2011;

- 4. apríla 2011 okresný súd znalkyni oznámil, že súhlasí s predĺžením lehoty na vypracovanie znaleckého posudku;

- 15. júna 2011 okresný súd urgoval znalkyňu a žiadal doručiť znalecký posudok; znalkyňa doručila okresnému súdu 27. júna 2011 list, v ktorom uviedla, že posudok je rozpracovaný, avšak dosiaľ sa jej nepodarilo získať potrebné doklady od poškodeného napriek urgenciám, ktoré okresnému súdu doložila;

- 10. októbra 2011 doručila znalkyňa okresnému súdu na vedomie ďalšiu urgenciu adresovanú poškodenému na predloženie dokladov nevyhnutných na spracovanie posudku;

- 3. novembra 2011 okresný súd urgoval listom znalkyni doručenie znaleckého posudku; znalkyňa odpovedá, že poškodený jej stále nepredložil žiadané doklady, predkladá výzvy, ktoré zaslala poškodenému, a žiada okresný súd o súčinnosť;

- 9. januára 2012 podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu;

- 14. februára 2012 doručila znalkyňa okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok č. 2/2012 datovaný 7. februára 2012;

- 10. apríla 2012 nariadil okresný súd hlavné pojednávanie na 22. máj 2012;

- 22. mája 2012 vykonal okresný súd v prítomnosti sťažovateľa hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu žiadosti ústavného súdu o pripojenie spisu pre účely rozhodovania o podanej sťažnosti.

Sťažovateľ sťažnosť na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej

lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 65/2008 odôvodnil tým, že v konaní dochádza v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku k prieťahom, znalecký posudok mal byť vypracovaný do 30 dní od právoplatnosti uznesenia o pribratí znalca, čo sa nestalo, a okresný súd napriek tomu bol nečinný, nevyužil zákonom ustanovené možnosti postupu proti znalkyni v záujme riadneho vypracovania znaleckého posudku. Keďže obvinenie bolo sťažovateľovi vznesené ešte 25. mája 2007, v období počas takmer šiestich rokov trvania trestného stíhania je sťažovateľ v permanentnej neistote, okresný súd nevydal dosiaľ ani len prvostupňové rozhodnutie, v danej trestnej veci je už viac ako rok nečinný. Navyše vo veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 9 C 36/2006 o nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania bolo 28. júna 2008 vydané uznesenie o predbežnom opatrení, ktorým bolo sťažovateľovi zakázané nakladať s jeho bytom do právoplatného skončenia konania o zaplatenie 806 154,61 Sk, v ktorom sa zaplatenia tejto sumy proti sťažovateľovi domáha poškodený z rovnakých skutkových dôvodov, ako sú dôvody vedenia trestného konania proti sťažovateľovi (sp. zn. 6 C 131/2006). Následne uznesením č. k. 9 C 36/2006-65 bolo sťažovateľovi zakázané nakladať i s garážou. Konanie vedené pred okresným súdom pod sp. zn. 6 C 131/2006 je právoplatne prerušené do skončenia trestného konania. Sťažovateľ v liste z 12. januára 2011, ktorým sa obrátil na ministra spravodlivosti nepriamo, poukázal aj na prieťahy v trestnom konaní. Uplatnenú sumu 10 000 € ako finančné zadost'učinenie za porušenie sťažovateľovho základného práva okresným súdom považuje sťažovateľ za primeranú s ohľadom na dĺžku prieťahov a veľkú traumu a neistotu, ktorej je sťažovateľ vystavený.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že jej predmetom je namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 65/2008.

Ústavný súd so zreteľom na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

Podľa § 62 ods. 1 druhej vety zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) účastník konania alebo strana v konaní môže podať sťažnosť na postup súdu, ktorá môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona č. 757/2004 Z. z., alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon č. 757/2004 Z. z. v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v prerokúvanej veci nepreukázal, že splnil požiadavku namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov, ani neuviedol žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, na ktoré by mohol ústavný súd prihliadnuť a nevyžadovať splnenie tejto podmienky sťažovateľom.

Iba skutočnosť, že sťažovateľ sa obrátil na ministra spravodlivosti listom z 12. januára 2011, nenahrádza podanie sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi okresnému súdu, a to jednak s ohľadom na obsah listu, z ktorého nemožno zistiť konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývali tvrdené priet'ahy v konaní pred okresným súdom, a jednak s ohľadom na to, že sťažovateľ bol vyrozumený o tom, že list bol považovaný ministrom spravodlivosti za súčasť jeho obhajoby a ako taký bol odstúpený do trestného spisu okresného súdu, a nie predsedovi okresného súdu ako sťažnosť na priet'ahy v konaní. Tieto skutočnosti nemožno považovať ani za dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti a pripojeného trestného spisu okresného súdu nezistil, že by sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a ani z jej obsahu nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde zo strany sťažovateľa došlo z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012